

СИТУАЦІЯ ІЗ ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ВПО ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД КОНФЛІКТУ ОСІБ

ДАЙДЖЕСТ БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» ЗА ЧЕРВЕНЬ 2018

2 181 надана первинна юридична консультація

1 643 бенефіціари отримали первинну юридичну допомогу

541 справа перебуває на розгляді у судах

Судові справи за видами звернень

62% особиста документація

31% соціальні виплати / пенсії

3% возз'єднання сім'ї

1% житло, земля, майно – окрім військової окупації

1% працевлаштування

1% право на життя, свободу та безпеку

1% інше

1 894 особи отримали інформацію щодо різних аспектів захисту

399 моніторингових візитів

169 відвіданих населених пунктів

Адвокаційні ініціативи

5 національних адвокаційних ініціатив

19 місцевих адвокаційних ініціатив

Ця публікація була розроблена за підтримки Агентства ООН у справах біженців (UNHCR) у рамках проекту «Адвокація, захист та правова допомога ВПО».

ГОЛОВНЕ

- Отримання соціальних виплат і пенсій залишається найбільшою проблемою внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Майже вдвічі збільшилася кількість випадків надання вторинної правової допомоги з таких виплат (через призупинення пенсій у травні) та несплату заборгованості з пенсій (через Постанову Кабінету Міністрів України (КМУ) № 335). Представники управлінь Пенсійного фонду України (ПФУ) стверджують, що не мають інструкцій щодо опрацювання виплат заборгованості із пенсій, тож, згідно з Постановою КМУ № 335, вони все ще припинені.

- ПФУ оскаржив рішення Верховного Суду від 3 травня 2018 року у зразковій справі БФ «Право на захист» щодо незаконного призупинення пенсії ВПО. Справа буде розглянута 4 вересня 2018 року. БФ «Право на захист» продовжує широку інформаційну кампанію, щоб роз'яснити результати справи та заохотити ВПО, які захищають свої права на пенсію, звертатися до суду.

- Завдяки внесенню 13 червня 2018 року змін до розпорядження КМУ № 1085 жителі розташованих поруч із лінією зіткнення селищ Травневе і Гладосове Бахмутського району Донецької області, а також с. Новоолександрівка Луганської області зможуть отримувати соціальні виплати як місцеві мешканці.

- Міністерство соціальної політики (Мінсоцполітики) планує об'єднати дві бази даних, що використовуються управліннями соціального захисту населення (УСЗН). Єдина інформаційна база ВПО буде з'єднана з автоматизованою системою оброблення персональної документації. Це має оптимізувати роботу УСЗН. За інформацією, отриманою від УСЗН у Дніпропетровській та Запорізькій областях, злиття баз даних заплановане на липень.

- Представники управлінь ПФУ в Харківській, Донецькій (крім Нікольського району), Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській, Львівській областях та місті Києві підтверджують, що пенсіонери з числа ВПО можуть отримувати пенсії через Укрпошту.

Реєстрація ВПО та персональна документація

Обмежений доступ до послуг УСЗН спостерігався в червні: (1) у Новоайдарі Луганської області через зміну місця розташування пункту, що обслуговує ВПО, без жодного попередження. Відповідне оголошення розмістили в УСЗН тільки після втручання БФ «Право на захист»; (2) у Святошинському районі м. Києва через надмірне навантаження працівників. Чотири спеціалісти УСЗН повинні перевірити фактичне місце проживання приблизно 14 000 ВПО.

УСЗН Харківського району Харківської області незаконно відмовило в реєстрації жінці-ВПО за закордонним паспортом, оскільки вона втратила внутрішній паспорт громадянина України.

Незважаючи на те, що відділення Державної Міграційної служби (ДМС) здебільшого не утримують паспорти впродовж усіх 1–2 місяців ідентифікації, деякі відділення ДМС у Харківській області продовжують забирати документи на весь цей термін. У разі вилучення паспортів стандартною практикою є надання ДМС довідок, що підтверджують подання особою



документів. Проте одна людина в Харкові залишилася без документів, що посвідчують особу, та без тимчасового посвідчення. Навіть із тимчасовим посвідченням відсутність паспорту може спричинити обмеження свободи пересування та перешкоджати доступу до низки соціальних, банківських та медичних послуг.

Мешканці Станично-Луганського району мають обмежений доступ до послуг ДМС при отриманні посвідчень та закордонних паспортів, оскільки місцеве відділення ДМС у Станиці Луганській має обмежену кількість послуг, жителі там лише подають документи, а потім мають їхати до Біловодського району для фотографування та сканування відбитків пальців.

Соціальні виплати й пенсії

УСЗН отримують списки ВПО, які потребують додаткової перевірки, здебільшого на основі системи «Аркан» щодо перетину державних кордонів та лінії зіткнення. Представники УСЗН визнають, що така інформація часто є застарілою й неправильною. Деякі ВПО взагалі ніколи не перетинали лінію зіткнення. Інші списки, на які посилається УСЗН, надає Служба безпеки України (СБУ) (в Покрові, Кривому Розі та Марганці Дніпропетровської області). У той самий час, УСЗН у Донецькій області заявляють, що отримали розпорядження обласного ДСЗН про призупинення платежів та скасування довідок ВПО одразу після отримання списків. Тим не менше, місцеві УСЗН дотримуються законодавчих норм

та здійснюють перевірку фактичного місця проживання, перш ніж направляти інформацію до комісії для прийняття рішення про виплати (крім Костянтинівського міського УСЗН, яке скасовує довідку ВПО для пенсіонерів-ВПО без попередньої перевірки).

Доступ до соціальної допомоги в Авдіївці Донецької області дуже обмежений, оскільки в червні єдина філія Ощадбанку перестала приймати заявки на відкриття рахунків для адресної допомоги. Для отримання цих послуг ВПО вимушені їхати до Костянтинівки (70 км). Проте в Костянтинівці відкрили нове відділення для ВПО. Це зменшує навантаження на інші відділення.



КПВВ «Майорське», черга на автобус

Свобода пересування

Кількість осіб, що проходили через контрольні пункти в'їзду-виїзду (КПВВ) до неkontrolьованої Урядом України території (НКУУТ), залишалася високою. Часом на КПВВ спостерігалися черги. 8 червня КПВВ «Майорське» припинив роботу на дві години через червоний режим, а 16–17 червня — не функціонував через роботи з реконструкції КПВВ з боку НКУУТ. Результат щомісячного моніторингу причин та умов перетину КПВВ, який БФ «Право на захист» регулярно здійснює від 2017 року, свідчить, що вони лишаються незмінними. Люди, які перетинали КПВВ, здебільшого проживають на НКУУТ тож їздили до контролюваної Урядом України території (КУУТ) для розв'язання проблем із документами, запобігання призупиненню виплат через 60-денний ліміт перебування поза межами КУУТ, для зняття готівки, відвідування родичів та здійснення покупок. Ті, хто подорожував до НКУУТ, зазвичай відвідували родичів та перевіряли майно. Серед позитивних подій на КПВВ зафіксовані: (1) встановлення додаткових навісів та лавок на КПВВ «Майорське»; (2) забезпечення КПВВ «Станиця Луганська» трьома додатковими інвалідними візками для транспортування

людей з інвалідністю. Тепер їх п'ять замість двох.

Особи, що перетинали лінію зіткнення, продовжили стикатися з труднощами під час транспортування предметів особистого користування, які не згадуються в переліку товарів, дозволених для переміщення, закріпленому в Наказі №39 Міністерства тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. Наприклад, на КПВВ «Майорське» людині не дозволили перехід з автозапчастинами. Крім того, представники фіскальної служби іноді конфіскували сигарети та напої, виготовлені на НКУУТ, навіть якщо ті вже були розкриті і напевне призначалися для особистого використання.

Оскільки люди іноді не знають про те, як повторно подати заявку на отримання дозволу на перетин лінії зіткнення, якщо вони втратили реєстраційні логін та пароль, трапляється, що вони платять третій сторони за допомогу. У той час як у деяких випадках чітка інформація (зокрема, від регіональних помічників БФ «Право на захист») може запобігти участі третіх сторін та додатковим витратам.

Доступ до медичних послуг

Перша медична допомога на КПВВ «Мар'їнка», «Новотроїцьке», «Майорське» доступна лише з 9.00 до 15.30, відповідно до робочих годин організації *Premiere Urgence Internationale (PUI)*, у той час як КПВВ працюють до 20.00. Фельдшери Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС) у цих пунктах відсутні. На КПВВ «Майорське» штат PUI скорочений — вони відкликали представників із напрямку НКУУТ. 2 липня фельдшер ДСНС також відкликаний із КПВВ «Гнутове», і перша медична допомога там не надаватиметься.

Значна нестача медичних працівників спостерігалася в Новоайдарському районі. Через погані умови та близькість до лінії зіткнення працюють лише 28 лікарів (у т. ч. 10 стоматологів) замість 54.



КПВВ «Мар'їнка», лікарі надають допомогу жінці

Адвокація

Раніше БФ «Право на захист» звернувся до Уповноваженого з прав людини щодо порушень процедури фізичної ідентифікації ВПО в Ощадбанку, зокрема, вимагання придбання банківських послуг. Ми надали документальні докази у вигляді переліку тарифів Ощадбанку для фізичної ідентифікації ВПО та таблицю з порушеннями, виявленими моніторами в різних регіонах. У червні омбудсмен ініціював відповідне провадження.

БФ «Право на захист» продовжує працювати над удосконаленням законодавства щодо надання соціальних гарантій дітям, які постраждали внаслідок бойових дій та збройних конфліктів. Ми опублікували інструкції щодо того, як отримати статус «дітей, що постраждали внаслідок конфлікту», і прагнемо скоротити кількість практичних прогалин у втіленні Постанови №268.

Зміст матеріалу є виключно відповідальністю БФ «Право на захист» та не може використовуватися, щоб відобразити точку зору Агентства ООН у справах біженців (UNHCR).

БФ «Право на захист» у партнерстві з HIAS — українська некомерційна організація, яка займається захистом прав людини вразливих категорій мігрантів — біженців, вимушених переселенців, осіб без громадянства та осіб, які перебувають під ризиком безгромадянства та без документів.

r2p.org.ua

pr@r2p.org.ua

vpl.pravo@r2p.org.ua

[right2protection](#)

[R2Protection](#)

[R2Protection](#)

+38 (099) 507 50 90

+38 (094) 905 67 64

+38 (098) 597 64 72

+38 (063) 496 80 88